

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра германської і фіно-угорської філології

Курсова робота

на тему: «Порівняльна характеристика способів словотворення в англійській та українській мовах»

Студентки групи Па 09-20
факультету германської філології
денної форми навчання
спеціальності 035 Філологія
Корж Анна

Науковий керівник:
доцент Субота Сергій Володимирович

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Київ 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СПОСОБІВ СЛОВОТВОРЕННЯ.....	5
1.1 Слово як основна одиниця лексичного рівня.....	5
1.2 Види словотворення.....	6
Висновки до Розділу 1	9
РОЗДІЛ 2. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ СЛОВОТВОРЕННЯ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.....	10
2.1 Основні моделі словотворення в англійській мові.....	10
2.2 Основні моделі словотворення в українській мові.....	13
2.3 Порівняльний аналіз способів словотворення в англійській та українській мовах.....	16
Висновки до Розділу 2	18
ВИСНОВКИ.....	19
РЕЗЮМЕ	21
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	22

ВСТУП

В умовах сучасності, з'являється все більше нових слів, що пов'язане з невідпинним розвитком лінгвістичної системи англійської та української мов, глобалізацією та появою великої кількості нових явищ, які мають отримати нові назви.

Актуальність цього дослідження зумовлена потребою у всебічному лінгвістичному аналізі сучасних словотвірних процесів англійської та української мов. Не дивлячись на те, що тематиці словотворення присвячено велику кількість дослідницьких робіт, сфера розвивається щохвилино, отже, вона потребує додаткових досліджень.

Специфіка словотворення в англійській та українській мовах неодноразово відзначалася дослідниками: О. Кирилюк, Л. Кліменко, Ф. Дюркінім, D. Gray, J. Holmes, V. Holmesmkin, M. Janssen, P. Khullar, Ya. Levchenko, та іншими.

Об'єктом дослідження є словотвірні процеси в англійській та українській мовах.

Предмет дослідження – аналіз словотвірних процесів англійської та української мов.

Метою представленої роботи є дослідження особливостей словотвірних процесів та моделей утворення слів англійської та української мов.

Для досягнення мети визначені наступні **завдання**:

- Проаналізувати сутність поняття «слово в сучасній лінгвістиці»;
- Розглянути основні способи словотворення в сучасній англійській та українській мовах;
- Дослідити особливості словотворення в сучасній англійській мові;
- Проаналізувати способи словотворення в сучасній українській мові;

– Здійснити порівняльний аналіз особливостей словотворення в сучасній англійській та українській мовах.

У роботі використовувалися такі **методи дослідження**, як: метод аналізу, синтезу та узагальнення – використовувався для дослідження та формування теоретичної бази, представленої в роботі. Метод суцільної вибірки, метод компонентного аналізу, метод лексикографічного аналізу. Методи було використано для проведення аналізу в практичній частині роботи.

Матеріалом дослідження послуговували лексичні одиниці, обрані з текстів Інтернет-дискурсу.

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів пов'язане з можливістю їхнього використання у викладанні таких навчальних дисциплін, як “Загальне мовознавство” (розділ “Граматична система мови”), “Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство” (розділ “Зіставний синтаксис”), “Порівняльна граматики англійської та української мов”, “Теоретична граматики англійської мови”.

Результати дослідження та опрацьований фактичний матеріал можуть бути використані при укладанні навчальних і методичних посібників для студентів філологічних факультетів вищих навчальних закладів.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів із висновками до кожного з них, загальних висновків, списку використаної літератури, резюме.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СПОСОБІВ СЛОВОТВОРЕННЯ

1.1 Слово як основна одиниця лексичного рівня

Слово – предмет вивчення лексикології, семасіології й ономасіології. Слово слугує засобом відображення реальності, є реакцією на зміни у суспільному, матеріальному й культурному житті народу. Словниковий склад мови постійно оновлюється та розширюється, з метою позначення нових явищ, предметів, процесів, понять.

Слово знаходиться у фокусі вивчення багатьох науковців з огляду на його комплексний характер. Слово є будівельним матеріалом висловлювань, засобом реалізації процесу комунікації людей, найменування фактів дійсності, вираження почуттів, світогляду, думок людини. Л. В. Алексеєнко-Лемовська зазначає, що слово є представником усіх компонентів мови – фонетики, лексики, граматики. Воно є центральною одиницею, базою, основою мови [1, с. 120].

О. Ю. Гайденко наголошує, що слово може бути визначене, як основна структурно-семантична одиниця мови, яка слугує засобом найменування предметів і їх властивостей, явищ, відносин дійсності, та володіє сукупністю семантичних, фонетичних і граматичних ознак, специфічних для кожної мови [3, с. 55].

На думку Л. В. Алексеєнко-Лемовської, слово включає такі структури, як: фонетична – звукові явища, які утворюють звукову структуру слова; лексична – значення слова, граматична – граматична форма слова [1, с. 121].

І. І. Ковалик виокремлює такі види слів, що відповідають дійсності:

- іменники – предметам;
- прикметники – конкретному буттю, якості предметів;

- прислівники та сполучники – зв'язкам і відносинам, що існують між предметами;
- дієслова – процесу, що відбувається між предметами [11, с. 160].

Таким чином, можемо зробити висновки про те, що слово є одиницею мови, яке слугує засобом найменування явищ, предметів, осіб, дій, стану, оцінок, тощо. Слова є засобом реалізації процесу комунікації людей, найменування фактів дійсності, вираження почуттів, світогляду, думок людини.

1.2 Види словотворення

Питання про поняття словотворення є одним з основних, вихідних теоретичних питань науки про словотворення. Визначення словотворення як лінгвістичного поняття пов'язане з відомими труднощами, що пояснюється неоднозначністю самого терміну «словотвір». У сучасному мовознавстві даним терміном прийнято позначати абсолютно різні лінгвістичні явища.

Традиційно термін «словотвір» використовується для позначення процесу створення нових слів на базі існуючих словникових одиниць. У відповідності з цим словотвір в спеціальній літературі визначається як «особливий шлях розвитку словника» [2], «основний засіб збагачення словникового складу мови» [4], «одне з основних засобів поповнення словникового складу мови новими словами» [10], «основне джерело поповнення словникового складу мови», яке «здійснюється різними способами» [6].

Відомо, що нові слова створюються за діючими в мові правил, способів, за певними зразками, схемами, або моделей, які утворюють відомий мовний механізм або апарат. Для позначення такого механізму створення нових слів також використовується термін «словотвір». Цей термін визначається, відповідно, як «способи творення нових слів у тому чи іншому мові» [14, с. 25], «збори способів, правил утворення нових слів» [15,

с. 72], «якийсь досить розгалужений і складний механізм, що виробляє слова» [14].

Отже, словотвір являє собою один з найважливіших і самих продуктивних способів поповнення словникового запасу мови, який реалізується за принципом зміни морфологічного складу вже існуючої лексичної основи або шляхом переходу основи в іншу парадигму словозміни. Як правило, такі зміни мають на увазі наявність в мові особливих словотворчих моделей, за аналогією яких створюються нові слова. Інакше кажучи, словотворча модель – це схема утворення слова з певних морфем з певними принципами їх проходження і з'єднання, з певною акцентною характеристикою, яка більш-менш регулярно відтворюється в певній мові та служить для позначення поняття певного лексико-граматичного класу [8, с. 53].

Отже, словотвір являє собою один з найважливіших і самих продуктивних способів поповнення словникового запасу мови, який реалізується за принципом зміни морфологічного складу вже існуючої лексичної основи або шляхом переходу основи в іншу парадигму словозміни. Як правило, такі зміни мають на увазі наявність в мові особливих словотворчих моделей, за аналогією яких створюються нові слова. Інакше кажучи, словотворча модель – це схема утворення слова з певних морфем з певними принципами їх проходження і з'єднання, з певною акцентною характеристикою, яка відтворюється у певній мові та служить для позначення поняття певного лексико-граматичного класу [9, с. 39].

Розглянемо способи словотворення в сучасній англійській та українській мовах. Одним з таких способів є скорочення. Наразі існує велика різноманітність моделей скорочення слів і словосполучень, що говорить про багатогранність самого явища. Дана словотвірна модель відображає тенденцію до раціоналізації мови і до економії мовних зусиль. Розглянемо такі види скорочень, як усічення, словозлиття (телескопія), аббревіатури.

Словозлиття являє собою спосіб злиття двох основ в одну з зменшенням числа фонем або морфем. Результатом даного словотворчого процесу виступає слово, яке поєднує в собі лексичні значення обох компонентів. Розглянемо існуючі способи утворення слів-злитків.

1. З'єднання двох усічених основ з накладенням фонем або груп фонем;
2. З'єднання початкового фрагмента одного вихідного слова з кінцевим фрагментом другого без міжслівного накладення [5, с. 37].
3. З'єднання повної основи одного вихідного слова з усіченою основою іншого слова з накладенням фонем або без нього.
4. З'єднання двох повних основ з міжумовним накладенням (гаплогія) [16, с. 19].

Абревіацію прийнято розглядати в якості складної системи, структура якої обумовлена певними правилами побудови нових лексичних одиниць за участю абревіаційних складів та ініціалів (букв і звук.) У процесуальному аспекті під абревіацією розуміється усічення будь-яких частин слова або групи слів для створення складноскорочених лексичних одиниць вторинної номінації.

Абревіатури включають в себе два підтипи: власне ініціалізми (аббревіатури, утворені від словосполучень шляхом зіставлення ініціальних букв, від кожного слова скорочується словосполучення з вимовою за алфавітним принципом) і акроніми (аббревіатури, утворені з початкових букв кожного слова скороченого словосполучення та читаються як слова).

Конверсія – це спосіб утворення слів, при якому відбувається перехід від однієї частини мови в іншу. Варто відзначити, що при конверсії спостерігається не тільки граматична, але і семантична перебудова. Як правило, пара таких понять тісно пов'язана однією ідеєю, проте часто похідне слово приймає на себе додаткове значення в силу нового статусу. Дана словотворча модель закріпилася в сучасній англійській мові завдяки аналітичному характеру самої мови [17].

У сучасній англійській та українській мовах спостерігається також повторна конверсія, переважно при утворенні похідних від простих і складених твірних основ. Багаторазовість дії конверсії яскраво засвідчує її продуктивність. Провідною словотвірною тенденцією конверсивного словотворення є участь конверсії разом з іншими способами словотвору в процесах творення нових слів. Взаємодія конверсії з основоскладанням, префіксацією та суфіксацією, скороченням, зрощенням свідчить про те, що зміни й розвиток словотвірних способів в англійській та українській мовах відображають внутрішні закономірності розвитку мови.

Отже, наразі існує велика кількість способів словотворення в англійській та українській мовах, що обумовлює різноманітність та широку варіативність мовного складу.

Висновки до Розділу 1

В ході дослідження теоретичних джерел встановлено, що слово є одиницею мови, яке слугує засобом найменування явищ, предметів, осіб, дій, стану, оцінок, тощо. Слова є засобом реалізації процесу комунікації людей, найменування фактів дійсності, вираження почуттів, світогляду, думок людини. В ході роботи ми відзначили, що словотворення як розділ мовознавства вивчає не тільки окремі похідні слова, а й певні категорії, об'єднання похідних слів, що мають загальні формальні та семантичні ознаки. Одним з найбільш важливих завдань словотвору є вивчення структури слова, його складових частин і різних взаємин між ними. Наступним завданням є визначення способу утворення слів, тому що сам спосіб є однією з найважливіших характеристик морфемної системи мови в цілому

Ми з'ясували, що за своїми особливостями продуктивні моделі слів в сучасній англійській мові поділяються на: а) моделі морфологічні; б) моделі семантичні.

До складу морфологічних моделей входять: 1) основи (слова), включаючи і основи – частотні компоненти; 2) суфікси і напівсуфікси, префікси і полупрефікси. Основними способами англійського словотворення є суфіксація, префіксація, префіксально-суфіксальний спосіб, скорочення (аббревіатури, акроніми, усічення, телескопія), словоскладання, конверсія. Семантичні способи (метафора, метонімія, еліпс, евфемізація, зміна значення первинної лексичної одиниці).

РОЗДІЛ 2. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ СЛОВОТВОРЕННЯ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

В другому розділі буде здійснено порівняльний аналіз особливостей словотворення в сучасній англійській та українській мові. Матеріалом для дослідження стануть тексти англомовного Інтернет-дискурсу.

2.1 Основні моделі словотворення в англійській мові

Першим кроком буде проаналізовано основні моделі словотворення в англійській мові. Отже, було виокремлено такі моделі словотворення, як:

1. Афіксація:

Anti:

- *Panda **antivirus** software labels itself as malware.* [19]
- *...and then zooming in on a bottle of **antiseptic** hand wash.* [19]

Так, в прикладах було використано префікс *anti-* для утворення неологізмів, таких як ***antivirus, antiseptic.***

Cyber-:

- *Cybercafe* – інтернет-кафе;

*But the blaze caused the government to inspect more than 14,000 **cybercafes** operating across the country and close many of them down.* [19]

- *Cybernaut* – кіберфанат;

*The creator of the **cybernauts**, the deadly robots which Steed and Mrs Peel faced a decade before, is kidnapped by a scarred double agent and forced to reactivate the remaining **cybernauts**, which are sent on a mission to kill Steed and his companions. [19]*

– *Cybercrime* – злочин, вчинений в Інтернеті.

Cybercrime: Arrests in Belfast and London over Maltese bank heist [19]

Приклад демонструє використання префіксу *cyber-* для утворення негологізмів, таких як *cybercafe, cybernauts, cybercrime*.

De-:

– *deconfliction* – врегулювати конфлікт

*...to support **deconfliction***» [19]

– *To derisk* – зменшити ризик

*It said it was "very excited to get the opportunity to explore and **derisk** these prospects".*

В прикладах було використано префікс *de-* для утворення негологізмів, таких як *deconfliction, derisk*.

Mis-:

– *Mistweet* – ситуація, при якій повідомлення, призначене для певної людини, було відправлено на загальне прочитання в Твіттері;

*Following on from an earlier unfortunate typo on the apparently monogrammed attire of Gordon Brown's staff, he now writes: "I claim **mistweet** of the day - the R is always important in Shirts." [19]*

Приклад демонструє використання префіксу *Mis-* для утворення негологізму **mistweet**.

2. Також, розглянемо використання суфіксів для утворення нових слів в сучасній англійській мові:

- able:

– *Drinkable* – питний

*Why graphene could be the solution to **drinkable** water. [19]*

- aholic:

– *Bookaholic* – любитель книг

He is a real bookaholic. [19]

– *Cigaretteholiс* – завзятий курець

It was invented with the aim to help cigaretteholics. [19]

-free:

– *Child-free* – позиція людини, яка не планує продовжувати свій род

Could live without a mobile phone and why are child-free women treated so poorly? [19]

-conscious:

– *Health-conscious*-людина, що ретельно стежить за здоров'ям

But is this new wave of 'health-conscious' poster girls really promoting the best way to eat, or are the pretty pictures hiding an uglier truth? [19]

Таким чином, можна зробити висновок про те, що продуктивними способами утворення нових слів в сучасній англійській мові є такі суфікси та префікси: *anti; cyber-; de-; eco-; mis-; re-; - able; - aholiс; -free; -conscious.*

Також, було виокремлено такі способи словотворення, як:

3. Аббревіація:

– *OSMA (Occupational Safety and Health Administration)* – Федеральне агентство, що здійснює нагляд за виконанням федеральних законів, які зобов'язують роботодавців надавати працівникам робоче місце, вільне від шкідливих умов праці.

4. Апокопа:

– *memo* – *memorandum*;

– *muso* – *musician*;

– *urb* – *urban*.

5. Афереза

– *copter* – *helicopter*;

– *e* " *en* - *even*.

Також, було виокремлено наступні способи утворення телескопії, як одного з ефективних способів словотворення в англійській мові:

6. З'єднання двох усічених основ:

- *twitchfork* – *Twitter* + *pitchfork*;
- *agritainment* (*agriculture* + *entertainment*);
- *poorist* (*poor* + *tourist*);
- *touron* (*tourist* + *moron*);
- cation / vacation:
- *staycation* (*stay* + *cation*);
- *daycation* (*day* + *vacation*).

Отже, можемо виокремити такі способи словотворення в англійській мові:

1. афіксація;
2. суфіксація;
3. аббревіація;
4. апокопа;
5. з'єднання двох усічених основ;
6. утворення нового значення слова.

2.2 Основні моделі словотворення в українській мові

Розглянемо також і основні моделі словотворення в українській мові. Аналізуючи морфологічні способи словотворення, ми виділили наступні:

1. Суфіксальний:

– **Вкладка** - якщо у діалоговому вікні передбачено встановлення великої кількості параметрів, їх розбивають на тематичні розділи (підвікна). [31]

Термін *вкладка* було створено за допомогою основи *вклад* + суфікс *-ка*.

– **Курсор** - миготлива позначка на екрані, що визначає ту позицію рядка, в яку буде введено символ при натисканні алфавітно-цифрової клавіші [32]

Термін *курсор* було утворено за допомогою основи *курс* та суфіксу *-ор*.

– **Файлер** - діалогове вікно в середовищі Windows, призначене для вказівки системі адреси файла, який необхідно відкрити, зберегти або якимось чином використувувати. [31]

Термін *файлер* було створено за допомогою основи *файл* + суфікс *-ер*.

2. Префіксальний:

– **Гіпертекст** – документи, що мають посилання з іншими документами (чи зв'язки між сторінками); вибирання посилання автоматично викликає інший документ. [31]

Термін *гіпертекст* було створено за допомогою префіксу *гіпер-* + основа *текст*.

3. Префіксально-суфіксальний:

– **Конфігурація** – блок інформації про налагодження, що використовуються конкретним користувачем: оформлення екрана, перелік драйверів та програм, які запускаються при завантаженні системи, елементи головного меню і робочого столу тощо. [31]

Термін *конфігурація* створено за допомогою префіксу *кон-*, основи *фігур-* та суфіксу *-ація*.

4. Складання основ і слів:

– **Багатозадачність** – властивість операційної системи, що полягає у можливості одночасного виконання декількох програмних додатків. [31]

Термін *багатозадачність* було створено за допомогою складання основ «багато» + «задач».

– **Відеоадаптер** – пристрій, що здійснює підготовку інформації для її відображення на екрані монітора. [31]

Термін *відеоадаптер* було створено за допомогою таких основ, як «відео» та «адаптер».

5. Повна твірна основа:

Дисковод – електронно-механічний пристрій для обслуговування магнітного диску. [32]

Термін *дисковод* створено за допомогою складання основ *диск* та *ввід*.

6. Аббревіатури:

ЕОМ – електронна обчислювальна машина, електронний пристрій, призначений для автоматизації створення, введення, зберігання, обробки й виведення даних у необхідній для подальшої роботи формі. [31]

ПК – Персональний комп'ютер - електронний прилад, призначений для ав-томатизації створення, збереження, обробки і передачі інформації. [31]

7. Створення слів-комполітів:

Об'єкт OLE (OLE-об'єкт) - довільний елемент, створений засобами якогонебудь додатка (OLE-сервера), який можна помістити (вбудувати або зв'язати) у документ іншого додатка (OLE-клієнта). [31]

Приклад терміну демонструє використання терміну, який поєднує в собі поєднання українського та англійського елемента: *Об'єкт OLE*

Мова HTML — мова форматування, що складається з тегів. Використовується для створення таблиць, списків, гіперпосилань тощо. [30]

Приклад терміну демонструє використання терміну, який поєднує в собі поєднання українського та англійського елемента: *Мова HTML*.

IP-адреса — унікальна адреса комп'ютера в мережі Інтернет, яка має довжину 32 біти. [32]

Приклад терміну демонструє використання терміну, який поєднує в собі поєднання українського та англійського елемента: *IP-адреса*.

8. Набуття нового значення:

Вікно - прямокутний сегмент екрана, обмежений рамкою.

Згідно визначення Академічного словника української мови [28], слово «вікно» має наступне значення: *отвір для світла й повітря в стіні приміщення (хати, вагона тощо), куди вставлена рама з шибками*. Таким чином, спостерігаємо створення нового слова за допомогою його нового значення.

Таким чином, можемо зробити висновок про те, що словотворення української мови включає в себе такі способи утворення нових слів, як: префіксальний; суфіксальний; префіксально-суфіксальний; складання основ і

слів; складання скорочених слів, яке включає в себе: слова з повною твірною основою та абрєвіатури; створення слів-комполітів; набуття нового значення.

2.3 Порівняльний аналіз способів словотворення в англійській та українській мовах

Виконавши дослідження, ми можемо визначити, який же спосіб словотворення є найбільш продуктивним в англійській та українській мові. Отже, було виокремлено такі способи словотворення в англійській мові: афіксація; суфіксація; абрєвіація; апокопа; телескопія; усічення; з'єднання двох усічених основ; утворення нового значення слова.

Кількісне обчислення отриманих результатів репрезентоване на (рис. 2.1).

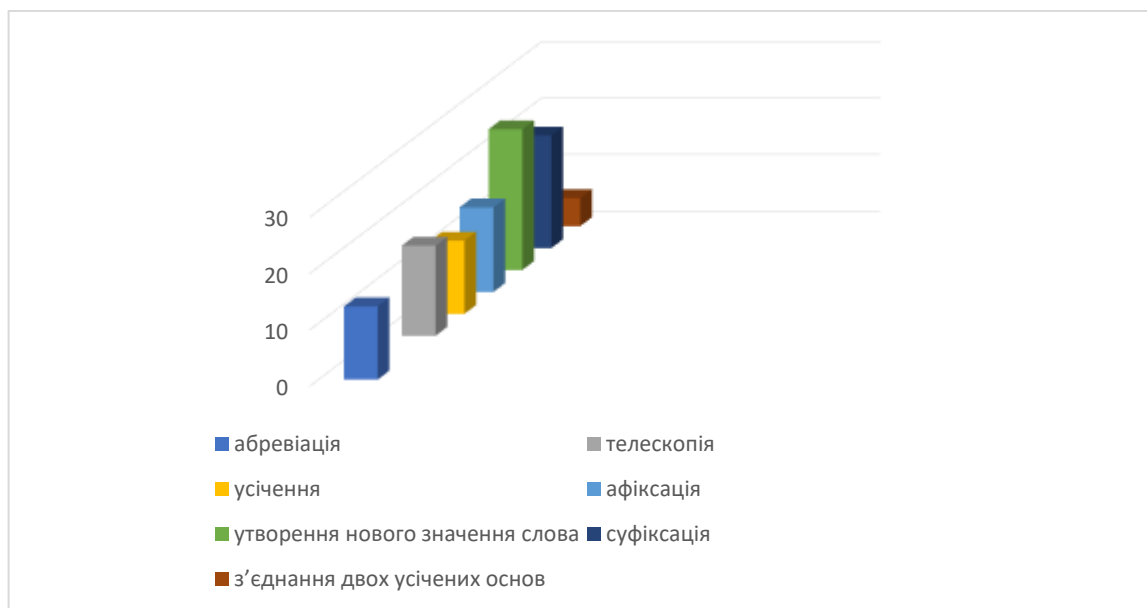

Рис. 2.1 Результати аналізу

Таким чином, можемо зробити висновок про те, що основним способом словотворення в англійській мові є афіксація, яку було застосовано у 24% прикладів, суфіксація, яку було застосовано у 20% прикладів. Менш вживаними є усічення, яке було застосовано у 17% прикладів, телескопія яку було застосовано у 16% прикладів, абрєвіація, яку було застосовано у 13% прикладів. Найменш вживаними є з'єднання двох усічених основ та

утворення нового значення слова, які було застосовано у 5% прикладів на кожен з них.

В ході дослідження, ми зробили висновок про те, що словотворення української мови включає в себе такі способи утворення нових слів, як: префіксальний; суфіксальний; префіксально-суфіксальний; складання основ і слів; складання скорочених слів, яке включає в себе: слова з повною твірною основою та аббревіатури; створення слів-комполітів.

Також, було підкреслено, що значна частина нових слів утворюється за допомогою неморфологічного способу – створення нового значення вже існуючого слова.

Результати аналізу представимо на рис. 2.2.

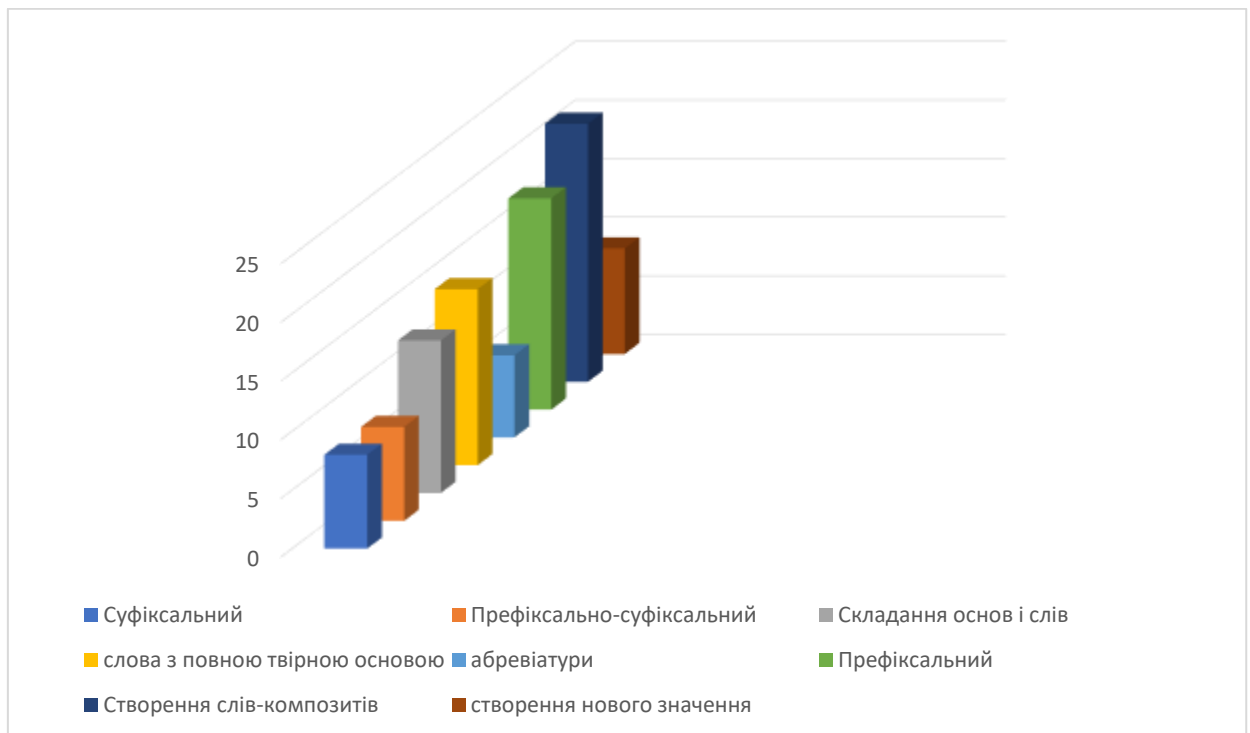

Рис. 2.2 – Результати аналізу

Рисунок 2.2 дозволяє зробити висновки, що найменш продуктивним є такі способи словотворення, як: суфіксальний – 8%; префіксально-суфіксальний – 8%; створення нового значення вже існуючого слова – 9% прикладів. Середнім рівнем продуктивності характеризується складання основ і слів – 13%; слова з повною твірною основою – 13%; аббревіатури –

15%. Найбільшим рівнем продуктивності володіють: префіксальний спосіб словотворення – 25%; створення слів-комполітів – 22%.

Отже, можемо зробити висновки про те, що в англійській та українській мові, способи утворення слів є ідентичними, проте, кількісний розподіл використання тих чи інших способів словотворення відрізняється.

Висновки до Розділу 2

В другому розділі здійснено порівняльний аналіз особливостей словотворення в сучасній англійській та українській мові. В ході аналізу, нами було виокремлено такі способи словотворення в англійській мові: афіксація; суфіксація; абрєвіація; апокопа; телескопія; усічення; з'єднання двох усічених основ; утворення нового значення слова. Основним способом словотворення в англійській мові є афіксація, яку було застосовано у 24% прикладів, суфіксація, яку було застосовано у 20% прикладів. Менш вживаними є усічення, яке було застосовано у 17% прикладів, телескопія яку було застосовано у 16% прикладів, абрєвіація, яку було застосовано у 13% прикладів. Найменш вживаними є з'єднання двох усічених основ та утворення нового значення слова, які було застосовано у 5% прикладів на кожен з них.

Встановлено також, що словотворення української мови включає в себе такі морфологічні способи утворення нових слів, як: префіксальний; суфіксальний; префіксально-суфіксальний; складання основ і слів; складання скорочених слів, яке включає в себе: слова з повною твірною основою та абрєвіатури; створення слів-комполітів. Встановлено також, що найменш продуктивним є такі способи словотворення, як: суфіксальний – 8%; префіксально-суфіксальний – 8%; створення нового значення вже існуючого слова – 9% прикладів. Середнім рівнем продуктивності характеризується складання основ і слів – 13%; слова з повною твірною основою – 13%; абрєвіатури – 15%. Найбільшим рівнем продуктивності володіють: префіксальний спосіб словотворення – 25%; створення слів-комполітів – 22%.

ВИСНОВКИ

Роботу присвячено порівняльному аналізу особливостей словотворення в сучасній англійській та українській мові. Аналіз теоретичних джерел дозволив встановити, що слово є одиницею мови, яке слугує засобом найменування явищ, предметів, осіб, дій, стану, оцінок, тощо. Слова є засобом реалізації процесу комунікації людей, найменування фактів дійсності, вираження почуттів, світогляду, думок людини. Встановлено, що словотворення як розділ мовознавства вивчає не тільки окремі похідні слова, а й певні категорії, об'єднання похідних слів, що мають загальні формальні та семантичні ознаки. Ми з'ясували, що за своїми особливостями продуктивні моделі слів в сучасній англійській мові поділяються на: а) моделі морфологічні; б) моделі семантичні.

До складу морфологічних моделей входять: 1) основи (слова), включаючи і основи – частотні компоненти; 2) суфікси і напівсуфікси, префікси і полупрефікси. Основними способами англійського словотворення є суфіксація, префіксація, префіксально-суфіксальний спосіб, скорочення (аббревіатури, акроніми, усічення, телескопія), словоскладання, конверсія. Семантичні способи (метафора, метонімія, еліпс, евфемізація, зміна значення первинної лексичної одиниці).

Практичний розділ присвячено аналізу особливостей словотворення в сучасній англійській та українській мові. В рамках дослідження, нами було виокремлено такі способи словотворення в англійській мові: афіксація; суфіксація; аббревіація; апокопа; телескопія; усічення; з'єднання двох усічених основ; утворення нового значення слова. Основним способом словотворення в англійській мові є афіксація, яку було застосовано у 24% прикладів, суфіксація, яку було застосовано у 20% прикладів. Менш вживаними є усічення, яке було застосовано у 17% прикладів, телескопія яку було застосовано у 16% прикладів, аббревіація, яку було застосовано у 13% прикладів. Найменш вживаними є з'єднання двох усічених основ та

утворення нового значення слова, які було застосовано у 5% прикладів на кожен з них.

Аналіз показав, що словотворення української мови включає в себе такі морфологічні способи утворення нових слів, як: префіксальний; суфіксальний; префіксально-суфіксальний; складання основ і слів; складання скорочених слів, яке включає в себе: слова з повною твірною основою та аббревіатури; створення слів-комполітів. Встановлено також, що найменш продуктивним є такі способи словотворення, як: суфіксальний – 8%; префіксально-суфіксальний – 8%; створення нового значення вже існуючого слова – 9% прикладів. Середнім рівнем продуктивності характеризується складання основ і слів – 13%; слова з повною твірною основою – 13%; аббревіатури – 15%. Найбільшим рівнем продуктивності володіють: префіксальний спосіб словотворення – 25%; створення слів-комполітів – 22%.

РЕЗЮМЕ

Роботу присвячено порівняльному аналізу особливостей словотворення в сучасній англійській та українській мові. Актуальність цього дослідження зумовлена потребою у всебічному лінгвістичному аналізі сучасних словотвірних процесів англійської та української мов. Не дивлячись на те, що тематиці словотворення присвячено велику кількість дослідницьких робіт, сфера розвивається щохвилино, отже, вона потребує додаткових досліджень.

Об'єктом дослідження є словотвірні процеси в англійській та українській мовах. Предмет дослідження – аналіз словотвірних процесів англійської та української мов. Метою представленої роботи є дослідження особливостей словотвірних процесів та моделей утворення слів англійської та української мов.

Для досягнення мети визначені наступні завдання: проаналізувати сутність поняття «слово в сучасній лінгвістиці; розглянути основні способи словотворення в сучасній англійській та українській мовах; дослідити особливості словотворення в сучасній англійській мові; проаналізувати способи словотворення в сучасній українській мові; здійснити порівняльний аналіз особливостей словотворення в сучасній англійській та українській мовах.

Робота включає в себе теоретичний та практичний розділи. В теоретичному розділі визначено сутність поняття «слово в сучасній лінгвістиці, розглянуто основні способи словотворення в сучасній англійській та українській мовах. У практичному розділі досліджено особливості словотворення в сучасній англійській мові, проаналізовано способи словотворення в сучасній українській мові, здійснено порівняльний аналіз особливостей словотворення в сучасній англійській та українській мовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеєнко-Лемовська Л. В. Слово як лінгвістична категорія. *Проблеми сучасної педагогічної освіти. Серія: Педагогіка і психологія*. Ялта : РВНЗ «Кримський гуманітарний університет», 2013. 39. С. 120–129.
2. Вербоформанти, верботрансформанти та система словотвору (на матеріалі англійської мови). *Вісник Сумського державного університету. Серія: Філологічні науки*. Суми: Вид-во СумДУ, 2005. № 5 (77). С. 119–127.
3. Гайдєнко О. Ю. Властивості та ознаки слова. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*, 2015. С. 54–56
4. Динамічна синхронія словотвірного гнізда (на матеріалі англійської мови). *Гуманітарний вісник: Всеукраїнськ. зб. наук. праць. Серія: Іноземна філологія*. Черкаси: ЧДТУ, 2007. Т. II, № 11. С. 329–334.
5. Динамічно-біієрархічна модель мовної суперсистеми. *Нова філологія: зб. наук. праць. Запоріжжя: Запорізьк. нац. ун-т*, 2009. № 34. С. 176–181.
6. До статусу морфем англійської мови (на матеріалі нових словотворчих елементів). *Вісник Запорізького державного університету. Серія: Філологічні науки*. Запоріжжя: Запорізьк. держ. ун-т, 2004. № 4. С. 47–53.
7. Єнікєєва С.М. Скорочення слова як механізм формотворення та словотворення в сучасній англійській мові. *Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка*. Житомир: Ред.-видав. відділ Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка, 2006. Вип. 27. С. 93–96.
8. Кирилюк О. Способи творення українських неологізмів. *Наукові записки*, 2016. 151. С. 52–59
9. Клименко Л. Продуктивні моделі творення неологізмів. *Вісник Прикарпатського університету. Філологія*. ІваноФранківськ, 2001. Вип. 7. 71 с.

10. Коваленко К.Г. Продуктивні способи творення нових слів в англійській мові. *Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник української медичної стоматологічної академії*, 2013. №4 (44). С. 56–60
11. Ковалик І. І.: Вчення про словотвір (словотворчі частини слова). Вид-во Львівськ. ун-ту, Львів 2004. 286 с.
12. Конверсія і функціональна трансорієнтація лінгвальних одиниць (на матеріалі неологізмів англійської мови). *Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація: матеріали V всеукр. наук. конф. Х.*, 2005. С. 68–69.
13. Конституенти та механізми словотвору в сучасній англійській мові. *Мовні і концептуальні картини світу: зб. наук. праць*. К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2006. Вип. 17. С. 157–166.
14. Литвинко О.А. Словотвірні та семантичні характеристики англійської термінологічної системи машинобудування: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Суми, 2007. 211 с.
15. Особливості конверсії лексичних одиниць в сучасній англійській мові. *Вісник Черкаського університету. Серія: Філологічні науки*. Черкаси: Черкаськ. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, 2007. Вип. 102. С. 71–79.
16. Павленко Л. П. Як утворюються нові слова в українській мові. *Педагогічний пошук*, 2014. 2 (82). С. 18–22
17. Туровська Л. В. Інтеграція іншомовних лексем у сучасну українську термінологію. URL: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Npchdu/Philology.Linguistics/2009_85/85-26.pdf
18. Щерба Д. В. Засоби запозичення та асиміляції англомовних комп'ютерних термінів. *Вісник Житомир. держ. ун-ту*, 2004. № 17. С. 260–262.
19. BBC-News. URL: <https://www.bbc.co.uk/>
20. Web UI розробки. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/LITS/104/2015_T4/06b98b433d3a457a8c809f3be2dfc24c/